

مقدمه

نظام حقوق بشر جهانی پس از خاتمه‌ی جنگ جهانی دوم، با تأیید منشور سازمان ملل متحد (۱۹۴۵) و صدور اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸) قدم به عرصه‌ی بین‌المللی نهاد. روند توسعه‌ی نظام حقوق بشر جهانی به‌رغم چالش بلوک شرق، کشورهای درحال توسعه و یا کشورهای اسلامی با سرعت در این هفت دهه طی شد. در این بین، با توجه به حمایت سازمان ملل متحد و قرار داشتن حقوق بشر در دستورکار سیاست خارجی قدرت‌های بزرگ غربی، به تدریج اقدامات سیاسی، نظامی، اقتصادی و حقوقی علیه کشورهای ناقض حقوق بشر جهانی شدت گرفت. هم‌اکنون نظام حقوق بشر جهانی نه تنها چهارچوب مشترک ارزش‌های اساسی و مهم اجتماعی را تعریف می‌کند، بلکه به‌عنوان نقطه‌ی مرجع برای کدها و اصول اخلاقی و استانداردهای رفتار مورد انتظار در تجارت و کسب‌وکارهای مختلف بین‌المللی نیز به حساب آید. این فرایند با تصویب «اصول راهنمای تجارت و حقوق بشر سازمان ملل متحد»^۱ در شورای حقوق بشر در سال ۲۰۱۱ شدت گرفت. اصول فوق یک قانون غیرالزام‌آور نرم است، اما استاندارد معتبر جهانی ارائه می‌دهد.

اتحادیه‌ی اروپا به‌عنوان یکی از دو بازیگر کلیدی پس از سازمان ملل متحد در توسعه‌ی نظام حقوق بشر جهانی پس از جنگ جهانی دوم نقش مهمی داشته است. با خاتمه‌ی جنگ سرد، حمایت از هنجارها و استانداردهای حقوق بشری در اتحادیه‌ی اروپا به شکل فزاینده‌ای رشد داشته و به همان نسبت بر فشارها بر این

1. UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs)